

FORUM



1995

TSJEKKISK-NORSK FORUM

nr. 18 februar 1995

Vážení přátelé!

Blíží se jaro a s ním generální shromáždění, tak jako každý rok. Uplynulý rok byl plný událostí.

Tím nemyslím pouze dění ve světě, ale také v našem spolku. Mnoho akcí, které se podařily. Mnoho nových tváří, které se zúčastnily. Mnoho pomocníků, kteří toto vše umožnili. S potěšením konstatuji, že se nám daří spolupracovat s našim velvyslanectvím a jeho zaměstnanci stále lépe. Já bych zde chtěl z mé pozice předsedy poděkovat všem, kteří nám pomohli, abychom mohli fungovat ke všeobecné spokojenosti.

S generálním shromážděním se blíží volby do našeho výboru. Jelikož někteří členové výboru odcházejí a výbor potřebuje nové nápady je třeba se zamyslet a kontaktovat volební komisi ve složení :

paní Eva Lyngaas (67 14 77 58, 18:00-21:00) a

pan Petr Tysl (22 19 01 91, 18:00-19:00)

a buď se nabídněte sami anebo navrhněte někoho o kom si myslíte, že by byl platný pro činnost spolku. Ale! Zamyslete se nad tím, jestli máte opravdu chuť a čas se práci ve spolku věnovat. Nejenom výborem však spolek živ jest. Naše další činnost je přímo závislá na Vašich podnětech. Všechny návrhy jsou srdečně vítány.

Nejradostnějším zjištěním v uplynulé době, bylo zjištění, že zájem o činnost je stále větší. Speciálně to platí na straně zúčastňujících se. Účast na Mikulášské byla vskutku rekordní. Tento zájem přináší inspiraci pro konání dalších akcí. Fakticky se zúčastnilo i mnoho nečlenů. Toto je potěšující, i když by na druhé straně bylo ovšem nejlepší, aby se tito příznivci stali členy a mohli požívat všechny výhody s tím spojené. O dalších plánovaných akcích se však dozvíte více na generálním shromáždění. Současně doufám, že dnešní příspěvek v rubrice "Koutek českého jazyka" (dále v čísle) rozpoutá diskusi na téma tak jak to tedy vlastně je a bude probírán v kursu českého jazyka, který zdárně probíhá a má velký úspěch.

Dále ve věstníku je uveřejněn program generálního shromáždění. Nedejte se zaleknout volbami, ekonomickou zprávou, ale už se těšte na další program včetně již tradičního občerstvení a již tradiční tombolou. Očekáváme rekordní návštěvu! Jen tak namátkou - má snad někdo chuť se stát "tombolářem" pro jeden večer a nebo se i jinak podílet na večerním programu? Jestliže ano, nebojte se ozvat u předsedy.

Zdraví Jiří Judl

Velvyslanectví informuje

Odškodnění obětí nacistické perzekuce

Od 1.12.1994 do 31.5.1995 mohou na základě zákona č. 217/1994 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky některým obětem nacistické perzekuce, požádat postižení občané nebo jejich vdovy, vdovci a sirotci o jednorázovou peněžní částku ve výši:

- 2.300 Kč za každý i jen započatý měsíc vězení nebo internace,
- 10.000 Kč v případě vdov, vdovců a sirotků po postižených občanech popravených neb zemřelých ve vyšetřovací vazbě, vězeních, koncentračních a internačních táborech nebo násilně usmrcených v souvislosti se zatýkáním.

Základní podmínkou k uplatnění nároku je skutečnost, že postižený občan je (resp. byl) československým politickým vězněm. To znamená, že žijící postižený je držitelem osvědčení podle zákona č. 255/1946 Sb., o příslušnicích čs. armády v zahraničí a o některých jiných účastnících národního odboje za osvobození, nebo pozůstalá osoba je držitelem téhož dokladu nebo potvrzení vydaného Ministerstvem obrany České republiky či jeho právními předchůdci. Nezbytnou upřesňující podmínkou však je, že v uvedeném dokladu je druh odbojové činnosti výslovně charakterizován jako "československý politický vězeň". O vydání takového dokladu je možné požádat i v současné době.

Smyslem uvedeného zákona není odškodnění (to může v právním smyslu provést jedině viník škody, kterým není Česká republika), ale humanitární gesto vůči některým obětem nacistické perzekuce. Protože humanitární gesto činí Česká republika, obrací se jím ke svým občanům a české státní občanství ke dni vzniku nároku (ve většině případů ke dni účinnosti zákona, t.j. k 1.2.1994) je také nutnou podmínkou pro uplatnění nároku.

Žádost o uplatnění jednorázové peněžní částky se podává plátcí českého důchodu, okresní správě sociálního zabezpečení příslušné podle místa trvalého pobytu nebo v případě občanů žijících v zahraničí České správě sociálního zabezpečení, Křižová 25, 22508 Praha 8.

Dálniční poplatky

Od 1.1.1995 musejí být všechna motorová vozidla, která v České republice použijou některou z dálnic nebo silnic dálničního typu, včetně vozidel registrovaných v zahraničí, vybavena potvrzením o zaplacení poplatku ve formě nálepky na pravé vnitřní straně čelního skla. Nálepky platí vždy jeden kalendářní rok a lze ji zakoupit na významných hraničních přechodech, poštách a u některých benzínových stanic. Cena nálepky pro vozidlo do celkové hmotnosti 3,5 tuny je 400 Kč, od 3,5 do 12 tun je to 100Kč a nad 12 tun 2000 Kč. Použití zpoplatněné komunikace bez platné nálepky je přestupkem, za který může být vyměřena pokuta do výše 5.000 Kč.

Peněžní prostředky získané z placení poplatku jsou příjmem státního rozpočtu a jsou určeny k urychlení rozvoje výstavby dálniční sítě.

Koutek českého jazyka

oslovská lavice

(ve staré škole) osamoceně stojící škamna jako místo trestu pro neposlušné nebo neprospívající žáky, (později) první nebo poslední lavice ve třídě. Sedět v oslovské lavici.

osel oslovská/oslovský

velký hlupák, též nadávka Ty osle oslovská, nemůžeš dát větší pozor ?

Slovník české frazeologie a idiomatiky.
1988 Výrazy nespisovné.

"Jedu do republiky".

Když se Československo rozdělilo na dvě země, vzali si samozřejmě Slováci "s sebou" jméno Slovensko, ale v Českých zemích nastal dost velký hlavolam jaké společné jméno dát Čechům, Moravě a Slezku. "Česká republika" byl výsledek dohadování.

"Česká republika" je podle mého mínění tak krásné jméno, že by se asi těžko hledalo krásnější - z

hlediska českého. Tedy z hlediska obyvatelů zemí Českých. Ale má jednu velkou slabinu: není praktické. Zvláště ne v cizině. Praktičnost jména země nemůže být faktor zanedbatelný. Vždyť i osobní jména si dáváme jen z praktických důvodů: aby druzí věděli jak nás mají oslovovat. A se jménem země je to vlastně totéž. Název země je důležitější pro okolí země, to je pro cizinu, než pro samotnou zemi.

Čeští odborníci si měli včas uvědomit, že **dvouslovný** název "Česká republika" se automaticky stane nepraktickým **tříslovným** názvem v důležitých světových jazycích, jako např. v angličtině, němčině, atd. Proč se více neporadili s cizími odborníky?

V norštině máme stejný problém. Z novin a jinde je vidět, že snad jen jednou za 100-krát se užije jména "Den tsjekkiske republikk" namísto rychlého "Tsjekkia". Němci, samozřejmě, mají odpovídající "Tschechei". Toto slovo nám, kteří jsme žili za okupace, zní velmi špatně, i když se to snad dnes nemyslí hanlivě jako tenkrát. Podobné názvy naší republiky u mne bohužel vůbec nevzbuzují představu Čechie, máti naši drahé, která vyorává naše stará práva...

Toto vše je jen samá kritika. A kritizovat je, jak známo, nekonečně lehčí než být konstruktivní. Ale být konstruktivní více než dva roky po "osudném rozhodnutí", nemá samozřejmě žádný praktický význam. Je to jen záležitost spíše akademická. Ale i tak možná pro diskusi zajímavá. Proto mi to nedá, abych se alespoň nezmínil o svém, asi 3 roky starém, návrhu **jednoslovného** názvu Českých zemí: "Českomoravsko". Jsem si plně vědom, že tento název také může mít celou řadu slabin. Ale jsem přesvědčen, že přes všechny slabiny by se jméno užívalo mezinárodně. Je **jednoslovné** a dá se snadno přeložit do důležitých jazyků. Má někdo ze čtenářů komentář na tento "návrh"?

My, Češi žijící v cizině, máme také praktický problém se jménem své vlasti, jak ve styku s Nory, tak mezi sebou. V českých kruzích se "Česko" bohužel vyskytuje velmi často. Na mně toto jméno dělá dojem hantýrky, i když jsem se sám také již "prohřešil". Ani obyvatelé České republiky nebyli s tímto jménem nadšeni. V roce 1993 bylo 16 % pro a skoro 66 % proti, podle "Mladé Fronty Dnes". Jaký je poměr nyní nevím, ale pravděpodobně to

opačné není. Berme proto zřetel na Čechy žijící v České republice. Navrhoval bych proto, abychom mezi sebou používali názvu "Republika", jako jsme to často dělali za existence Československa. "Jedu do Republiky" se řekne přibližně stejně lehko jako "jedu do Česka".

Dalibor J. Růžička

NORSK SUMMARY

Informasjon fra ambassade

Bompenger

Fom. 1.1.1995 må samtlige motorkjøretøyer som gjør bruk av motorveier i Den Tsjekkiske republikken, også de som er registrerte i utlandet, være utstyrt med en oblat som bekrefter at avgiften er betalt. Oblaten plasseres på frontrutens høyre side og koster KC 400,- for kjøretøyer inntil 3,5 tonn, KC 1000,- inntil 12 tonn, og KC 2000,- over 12 tonn. Å kjøre uten en slik oblat straffes med bot inntil KC. 5000,-.

Leder

Våren i anmarsj og med den også foreningens generalforsamling, som hvert år. Året som gikk har vært fullt av begivenheter. Ikke bare på verdensbasis, men også for selve foreningen. En hel del av vellykede aksjoner ble avvirket, mange nye ansikter å se. Mange flere hjelpere som gjorde mangfoldigheten mulig. Med glede kan vi konstatere at foreningens samarbeide med Den tsjekkiske ambassadens ansatte blir stadig bedre. Og jeg, i min funksjon som foreningens formann, ønsker her å takke alle som hjulpet oss til å fungere til de flestes tilfredshet.

Med generalforsamlingen rykker nærmere også valget av styremedlemmer. Noen av de gamle ønsker å slutte og vi ber foreningens medlemmer om å bidra med forslag til nye. Vi trenger litt nytt blod i form av unge medlemmer, i ordets begge betydninger. Interesserte kan foreslå seg selv eller andre som man mener at de kunne fungere godt som styremedlemmer. Kontakt i anledningen valgkommisjonen representert av

fru **Eva Lyngaas** (67 14 77 58, 18:00-21:00) og

herr **Petr Tysl** (22 19 01 91, 18:00-19:00).

De som blir valgt, må være sikre på å ha lyst og tid til arbeidet i foreningen. Men det er ikke bare styre som er viktig. Vi er avhengige av alle medlemmens forslag og ideer, i aktiv interesse i Forums gjøren og laten.

Vi har lagt merke til at interessen for aktivitetene våre vokser. Som et eksempel å nevne er deltakelsen i vår siste Nikolausfesten, som virkelig har slått alle rekorder. Det kom også mange ikke-medlemmer. Og slikt inspirerer naturligvis til ytterligere virksomhet, det vi helst ønsket oss ville være, dersom disse ikke-medlemmer kunne bli medlemmer. Mer om våre planlagte aksjoner får dere høre på generalforsamlingen i mars.

Et annet sted i dette bladet finnes dagsordenen for forsamlingen. Som alltid blir det servert forfriskninger, med etterfølgende utlodning (mange meget fine og morsomme gevinster).

Hilsen **Jiri JUDL**

"Reise til republikken"

Da Tsjekkoslovakia ble delt i to stater, tok slovakene, forstås, navnet Slovakia med seg. Og i de tsjekkiske landene oppsto et stort hodebry - hvilket fellesnavn skal Bohemia, Moravia og Silesia ha fra nå av? Den Tsjekkiske republikk ble til slutt resultatet.

Et vakkert navn, penere ville det være vanskelig å finne - fra det tsjekkiske synspunktet, vel å merke. Men det ser ut å være litt upraktisk i forhold til utlandet. Den praktiske siden av navnet kan ikke forsømmes. Også navn på personer oppsto hovedsakelig av praktiske grunner - for at andre skulle vite hvordan de skal kalle oss. Det er nok av det samme når det gjelder et land. Et lands navn er viktigere for utenforboende enn for landet selv og dets beboere.

Tsjekkiske eksperter må være klare over en ting, nemlig at et navn bestående av to ord (eller flere -

Den tsjekkiske republikk) blir for langt og upraktisk for andre språk.

Her i Norge har vi det samme problemet. Det offisielle navn brukes mindre - i avisene, Tv, radio m.m. - enn en kortere betegnelse, "Tsjekkia". Tilsvarende bruker tyskere ordet "Tschechei" som ingen av de som hadde opplevet den tyske okkupasjon liker. Tschechei har noe nedsettende i seg.

Men dette kan virke som lutter kritikk, og kritikken er alltid lettere enn å komme med konstruktive forslag. På den annen side - å være konstruktiv lengre enn to år etter den skjebnesvange avgjørelsen, har ingen praktisk betydning lenger. Det blir da mere en akademisk anliggende. Men sikkert interessant som debatt. Og da kan jeg ikke la være å komme med mitt eget forslag som nå er tre år gammelt, et **ettordsbetegnelse**: Ceskomoravsko (Tsjekkomoravia). Men den kunne faktisk brukes internasjonalt uten problemer, siden den består av ett ord og kan lett oversettes til de store språk. Har lesere et kommentar til dette forslaget?

Vi tsjekkere som lever i utlandet har også dette problemet med vårt opprinnelige fedrelandets navn - med våre norske landsmenn og oss i mellom. Noen har begynt å bruke ordet "Cesko" (Tsjeskå), som er kort og praktisk å bruke, men er sterkt slangpreget og tsjekkere i "Tsjeskå" liker det slettes ikke.

Det beste måtte da være å bruke bare ordet "republikk", f. eks. "Neste uke skal jeg til republikken", slik det egentlig har vært brukt mange ganger før, også. Det er i alle fall like enkelt som å bruke Tsjekkia eller "Tsjeskå".

Dalibor J. Ruzicka.

Retur Adresse: TSJEKKISK-NORSK FORUM Postboks 288, Skøyen, 0212 OSLO

ISSN 0803-7213

Dette er et tidsskrift for TSJEKKISK-NORSK FORUM

Ansvarlig for dette nummer var Karel Babčický og Jiri Judl

Foreningens adresse: Postboks 288, Skøyen, 0212 OSLO

Medlemskontingent: hovedmedlem kr. 100,-, familiemedlem kr. 60,-

Telefon: 67 14 77 58, telefaks: 67 14 77 58 bankgiro: 6241.06.04650, postgiro: 0824 0826 411